

1536—1936.

Förspråket till

Swenske songer eller wisor.

(Tryckta i Stockholm 1536.)

THet haffuer altid warit aff första begynnisen (godh Christen läsare) en plägsidh ibland thet folck som then sanskyldiga gud kundskap hafft haffuer, at the haffua dictat och sammansatt besunneliga wijsor oc songer om gudz dråpelig ting oc welgerningar, som han giort oc både menniskior oc annor creatur beuisat haffuer, huilkit (vtan twiffuel) aff gudz besunneliga rådth oc ingifft skeedt är, at menniskian som en naturligh lust och begier haffuer til siungande, och spelande, skulle tå haffua thet til at siunga och spela som gudi kunde wara til prijs oc henne sielffuo til nytto oc gagn, huilkit ock wisseliga så skeer ther thet rett tilgår, Forty genom andeliga songer eller wisor warder gud prisat for sina obegripeliga godheet, oc menniskian som aff sich sielff glömsk oc j thet goda otacsam är, warder ther igenom vpwäct och vppåminnes huad gud henne til godo giort haffuer, ther hon tå får en hugnat och tröst aff, at såsom han haffuer tilförenne altid warit mild, barmhertig oc bijstondig, så scal han ock än nw wara her epter ee huad nödh oc bekymmer oss påkomma kan, ty han bliffuer altid widh itt sinne, Hade han lust til at göra oss gott tilforenne, så haffuer han ock än nw lust ther til oc bliffuer wid thet sinnet til ewig tijd, Oc thetta är then nytta oc gagn som andeliga songer oc wijsor medh sich haffua, ther the äre j theres retta brukning, Så äre ock somlige songer andeliga böner genom huilka wij bidie gud om thet wij behöffue

Ther nw menniskan scal igenom sådana songer vpwäct warda til at betracta gudz dråpeliga werck, och vppåminnas hans stora welgerningar, är clart nogh påtaga at thet scal skee på förstondeligit mål, elles fölier ther ingen fruct medh, och songen haffuer icke sitt retta werck, Ey haffua the heller j fortijden annorledes pläghat dictade warda, vtan på förstondeligit mål, än tå at man j någon förliden tijd, oc j någor besunnelig land sungit haffuer på okunnugt mål, Men ther haffuer ock så folgt fructen epter som förstondit haffuer warit på thet man sungit haffuer, som nw wille förlongt wara at vmtala

Therefore på thet at ther motte fölia någon fruct medh, haffuer man nw j någon tijd begynnad halla sådana songer på thet mål som aff allom förstås kan, Oc såsom thet haffuer hafft god skääl medh sich, så haffua ock monga goda christna menniskior warit ther glade ått, siunga oc höra them gerna, For huilka saak skul man nw her på nytt hafuer vtgå latit samma songer, oc förökat them medh några flere än the tilforenne vtgongne woro, Oc äre the fremst satte som aff ålder haffua j kyrkionnes tijder på Latine brukade warit oc äre j sielffuom euangelij textenom så bescreffne som the her siungne warda, Sedan fölia tå andre songer j tessom worom tijd dictade, huilke ock så nogh j scrifftenne grundade äre, Somlige äre en deel aff the parabler j euangelio, somlige aff Daudiz psalmer somlige epter några Latiniska hymnor vtsatte som j fortiden haffua j kyrkionne brukade warit, oc somlige the ther elles wel haffua sin fasta grund j scrifftenne oc måga j christeligom forsamlingom siungne warda

Lärer oc formaner idher inbyrdes medh psalmer oc lofsonger oc andeligom teckom wisom siungandes herranom vti idro hierta

---

Psalmboksfrågan löst — koralboksfrågan aktuell.

1936 års allmänna kyrkomöte har begått fyrahundraårsminnet av den första daterade svenska psalmsamlingen med att antaga en ny psalmbok för Sveriges kyrka.

Det kan knappast sanningsenligt sägas annat än att beslutet överraskat. De sista årtiondenas fram och tillbaka i den praktiska hymnologiska diskussionen har snarast rotfäst det intrycket att frågan ännu icke på långt när var mogen för slutligt avgörande. Den enastående och oväntade enhällighet, som kyrkomötet ådagalade i avgörandets stund, tyckes emellertid ge vid handen att man inom denna korporation nu var övertygad om att det förslag, som psalmboksutskottet framlagt var fullgott och det bästa möjliga.

Då utskottets förslag delvis skiljer sig från de sakkunnigas, som under våren tillsatts av Kungl. Maj:t, och ännu ej varit i tryck allom tillgängligt, är det omöjligt att bilda sig en fullt korrekt uppfattning om den psalmbok, som blir i varje fall den närmaste generationens följeslagare i gudstjänsten och i skolan.

Med glädje kan man redan nu konstatera att den nya psalmboken icke svällt ut över hövan. Inalles upptagas 600 psalmer i den egentliga psalmboken.

Därutöver kommer ett tillägg av liturgiskt bestämda psalmer.

Ytterligare har en nyhet införts: en del psalmer ha överförts till Evangeliebokens bönbok. Det hade varit önskvärt att flera psalmer för särskilda stånd och villkor — gärna t. ex. idrottspsalmer — överförts hit.

Det torde bli anledning att när den nya psalmboken föreligger i tryck närmare granska densamma.

För att slutjustera den nya psalmboken har Kungl. Maj:t tillsatt en kommitté bestående av biskoparna Andræ (ordf.), Aulén och doktor T. Fogelquist.

Psalmboksfrågans lösning har gjort koralboksfrågan aktuell. Den har blivit på ett helt annat sätt aktuell än tidigare, eftersom här, synbarligen för första gången i svensk psalmhistoria, en psalmbok godtagits till de svenska gudstjänstdeltagarnas användning, utan att koraler samtidigt förelegat. Detta torde näppeligen vid de tidigare psalmböckernas tillkomst ha förekommit, enär enligt äldre uppfattning sångens text antingen byggde på ett redan känt versmått eller och skrevs samtidigt med melodien. Wallin har veterligen icke utgjort något undantag härifrån. Han nydiktade psalmen 55 till ett bestämt schema. Han skapade 406 för att rädda dess melodi. Sådan hänsyn till de musikaliska kraven ha medverkat till den Wallinska psalmbokens starka ställning bland vårt kyrkfolk.

Det är att beklaga att liknande hänsyn icke tagits denna gång. Nu anbefallas kompositörer att skapa melodier till ett visst antal nya psalmer; — ännu oklart huru många. Det skulle förvåna om de ginge in i uppgiften med entusiasm. De versmått, författarna brukat, äro långt ifrån sångbara. De erfarenheter, kompositörerna gjort under de sista 15 åren, äro långt ifrån uppmuntrande. Ett icke ringa antal nya melodier beställdes till 1921 års koralbok med nya psalmer. Ett mycket ringa antal av dessa ha slagit igenom. Orsaken ligger otvivelaktigt i texten. Där en rimlig meterklass förelegat och det textliga underlaget varit kristligt fullgott har melodien vunnit gehör. Jag nämner som exempel Otto Olssons melodi till 523.

För att skapa en koralbok har Kungl. Maj:t utsett en kommitté bestående av biskop Aulén och tonsättarna Oskar Lindberg och David Wikander. Av instruktionen att döma omfattar deras uppdrag ej blott att åstadkomma nya melodier, där sådana saknas, utan och att överse hela koralboken. Det omfattar sålunda den för hela den kyrkomusikaliska utvecklingen under den närmaste mansåldern betydelsefulla frågan om den svenska koralens slutliga gestalt.

A. Adell.